

Aneks 2 – Zmiany w systemie emerytalnym

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych, w czerwcu 2013 r. został opublikowany *Przegląd funkcjonowania systemu emerytalnego*, a następnie 4 września 2013 r. przedstawiona została koncepcja zmian w systemie emerytalnym, które mają zostać wprowadzone w 2014 r. Obecnie przygotowany jest projekt ustawy wprowadzającej zmiany w systemie emerytalnym, który zakłada, że w pierwszej połowie października zostanie przekazany do konsultacji społecznych, a jego założenia to:

- **przeniesienie wyrażonych obligacyjnymi zobowiązaniami Skarbu Państwa części uprawnień emerytalnych ubezpieczonych z Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE) do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS):**
 - przekazanie aktywów w łącznej kwocie stanowiącej 51,5% wartości aktywów każdego OFE (wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.) oraz zapisanie wynikających z przekazanych aktywów uprawnień emerytalnych ubezpieczonych na subkoncie prowadzonym przez ZUS,
 - umorzenie obligacji skarbowych przekazanych do ZUS;
- **określenie zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w OFE i sposobu przenoszenia uprawnień emerytalnych ubezpieczonych z OFE do ZUS:**
 - uruchomienie tzw. „suwaka bezpieczeństwa”, czyli mechanizmu stopniowego, począwszy od 10 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego, przekazywania zgromadzonego w OFE kapitału na fundusz emerytalny FUS i ewidencjonowanie na prowadzonym w ZUS subkoncie;
 - obliczanie emerytury przez ZUS na podstawie środków zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego (I filar) i subkoncie (II filar);
- **ustalenie nowej wysokości obowiązkowej składki przekazywanej do OFE w wysokości 2,92%**, co odpowiada 40% limitowi inwestycji otwartych funduszy emerytalnych w akcje, przy pierwotnej wysokości składki przekazywanej do otwartych funduszy emerytalnych (7,3%). **Zaproponowana zmiana w funkcjonowaniu OFE** polegająca na możliwości wyboru przez ubezpieczonych oraz wchodzących na rynek pracy, funduszu, do którego przekazywana będzie ich składka **nie zmienia obowiązkowego charakteru tej części systemu emerytalnego (w odróżnieniu od dobrowolnych form oszczędzania emerytalnego w Indywidualnych Kontach Emerytalnych – IKE, Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego – IKZE czy Pracowniczych Programach Emerytalnych – PPE)**. Po wejściu w życie zmian ubezpieczeni nadal nie będą mogli zrezygnować z płacenia całości obowiązkowej składki emerytalnej, a jedynie będą mogli zdecydować czy przyszłą składkę będą przekazywać do ZUS czy OFE. Obecnie ubezpieczeni wybierają jeden z funkcjonujących w Polsce OFE. Teraz do tego wyboru dodane zostanie subkonto w ZUS.
- **stymulacja III filaru – poprzez zmiany w funkcjonowaniu IKZE:**

- przyjęcie rozwiązań podatkowych realnie motywujących do oszczędzania na IKZE – tj. wprowadzenie opodatkowania wypłat z IKZE oraz wypłat na rzecz osób uprawnionych zryczałtowanym podatkiem dochodowym, w miejsce obecnie obowiązującego opodatkowania wypłaty z IKZE wg skali PIT,
- wprowadzenie limitu kwotowego wpłat na IKZE, jednakowego dla wszystkich, w wysokości podobnej do obecnie obowiązującego maksymalnego rocznego limitu wpłat na konto IKZE, tj. ok. 4000 zł.
- **likwidacja minimalnej stopy zwrotu i urynkowanie zasad inwestowania,** w tym:
 - zakaz inwestowania w skarbowe instrumenty dłużne oraz w instrumenty dłużne gwarantowane przez Skarb Państwa;
 - zmiana limitów inwestycyjnych w poszczególne kategorie lokat OFE;
 - podwyższenie limitów inwestowania za granicą, w związku z realizacją wyroku trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-271/09.
- **rewizja systemu opłat i wynagrodzeń funduszy emerytalnych:**
 - obniżenie o połowę opłaty na rzecz ZUS za transfer składki do OFE;
 - obniżenie o połowę maksymalnej wysokości opłaty od składki do poziomu 1,75 pkt. proc.

Wpływ zmian w systemie emerytalnym na finanse publiczne

Utworzenie i funkcjonowanie w obecnej formule OFE powoduje konieczność finansowania dodatkowych potrzeb pożyczkowych budżetu państwa wynikających z finansowania z budżetu ubytku składki emerytalnej przekazywanej do OFE od początku reformy emerytalnej (tj. od 1999 r.) oraz wydatków na obsługę dodatkowego długu publicznego z tego tytułu. Wg szacunku MF całkowite zadłużenie Skarbu Państwa z tytułu finansowania dodatkowych potrzeb pożyczkowych związanych z utworzeniem i funkcjonowaniem OFE wyniosło na koniec 2012 r. 279,4 mld zł, co stanowiło 17,5% PKB. Oznacza to, iż dług z tytułu OFE stanowił ponad 30% całego długu publicznego.

Efektem wprowadzenia zmian w systemie emerytalnym będzie skokowe obniżenie długu publicznego w 2014 r. wynikające przede wszystkim z jednorazowego efektu umorzenia nabytych przez Ministra Finansów papierów skarbowych. Według wstępnych szacunków, zakładających że połowa ubezpieczonych przejdzie do ZUS, relacja państwowego długu publicznego do PKB obniży się w wyniku przeprowadzonych zmian emerytalnych o ok. 7 pkt. proc., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych o ok. 8 pkt. proc. Dlatego po wejściu w życie **zmian w systemie emerytalnym, planowane jest odpowiednie (o 7 pkt. proc.) obniżenie wysokości progów Państwowego Długu Publicznego (PDP), na których oparto mechanizm korygujący SRW.**

Wprowadzenie mechanizmu "*suwaka bezpieczeństwa*" oraz niższej składki do OFE przy jednoczesnej niższej bazie ubezpieczonych w OFE w sposób trwały będzie oddziaływało

na obniżenie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w kolejnych latach, a co za tym idzie na poziom długu publicznego.

Zgodnie z zasadami ESA'95 po stronie dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych zarejestrowana zostanie wartość równa wysokości przejętych zobowiązań emerytalnych, czyli wartość równa przejętym oraz umorzonym aktywom. Zgodnie z zasadami ESA2010 transakcja ta, co do zasady, będzie miała odzwierciedlenie w rachunkach finansowych, bez wpływu na wynik sektora.